

DO ŠKOLY PO VLASTNÝCH – ZŠ Sídliisko 2, Vranov nad Topľou

Mapa kritických bodov a návrh možných opatrení

30. apríl 2025

Projekt LIFE IP – Zlepšenie kvality ovzdušia (LIFE18 IPE/SK/000010) podporila Európska únia v rámci programu LIFE.

Projekt je spolufinancovaný z prostriedkov štátneho rozpočtu SR prostredníctvom MŽP SR.

Úvod

Aktivita „Do školy po vlastných“ bola v ZŠ Sídliisko 2 realizovaná v súvislosti s identifikáciou rizikových bodov, ktoré žiakom bránia v bezpečnom dochádzaní do školy udržateľnou formou dopravy, tj. pešo alebo na bicykli.

Dopravná situácia pred ZŠ je najmenej priaznivá najmä v čase rannej špičky, kedy sa pred školou pravidelne tvoria kolóny, počas ktorých autá zastavujú tesne pred vchodom kde je jednosmerná cesta, často na voľnobehu, čím dochádza ku kumulatívne nárastu znečisťujúcich látok.

Lokalitu sme si vybrali najmä z toho dôvodu, že v blízkosti školy sa nachádza odstavná plocha na Staničnej ulici, ktorá by mohla slúžiť ako kiss & ride zóna alebo odstavné parkovisko pre rodičov. V blízkej vzdialenosti od školy sa nachádzajú aj ďalšie neudržiavané odstavné plochy, ktoré by mohli po úpravách slúžiť rovnakému cieľu. V dochádzkovej vzdialenosti je tiež autobusová a železničná stanica.

Obr. 1: Lokalita ZŠ Sídliisko 2, Staničná

Mapovanie

Pre naplnenie cieľov tejto aktivity boli dôležité stretnutia so žiakmi školy (5 druháckych tried, štyri piatacké triedy, jedná siedmacká a 2 ôsmacké triedy), počas ktorých sme mapovali školské okolie v období **12.9.2024 až 24.9.2024**, a to s cieľom identifikovať rizikové body (napr. chodníky v nevyhovujúcom stave, nebezpečné priechody pre chodcov a pod.).

Okrem terénneho prieskumu, žiaci celej školy mohli vyplniť online dotazník prostredníctvom aplikácie edupage, ktorý vyplnilo približne 624 žiakov. Pýtali sme sa na ich spôsob prepravy do školy, bezpečnosť priestoru okolia školy a podmienky umožňujúce dochádzanie do školy pešo alebo na bicykli. Mnohé odpovede nám pomohli aj pri navrhovaní vhodných opatrení. Z odpovedí vyplynuli nasledovné závery¹:

- najčastejšie sa do školy presúvajú autom;
- majú záujem dochádzať do školy bicyklom;
- medzi hlavné dôvody, prečo nechodia do školy pešo, patrí napr. zlá dostupnosť verejnej dopravy alebo, ranné zápchy pri škole, neprehľadná organizácia dopravy, nevyhovujúci stav chodníkov a pod.;

V rámci mapovania každá trieda prešla od školy inú trasu do vzdialenosti maximálne 1 km, respektíve 5 – 10 min chôdze. Pred každým mapovaním okolia školy sme si vopred určili smery a okruhy, ktoré bude daná trieda analyzovať. Následne žiaci určovali problémové body so svojimi triednymi učiteľmi (zaznačovaním do mapy okolia školy), ktoré im bránia v dochádzaní do školy neautomobilovou dopravou. O zistených negatívach sme následne spoločne diskutovali a snažili sa navrhnúť realizáciu vhodných opatrení, ktoré by prispeli k bezpečnejšiemu dochádzaniu žiakov do školy a k upokojeniu dopravy v mestskej časti.

Všetky identifikované zistenia z terénneho mapovania okolia školy bolo dôležité premietnuť do spoločnej školskej mapy.

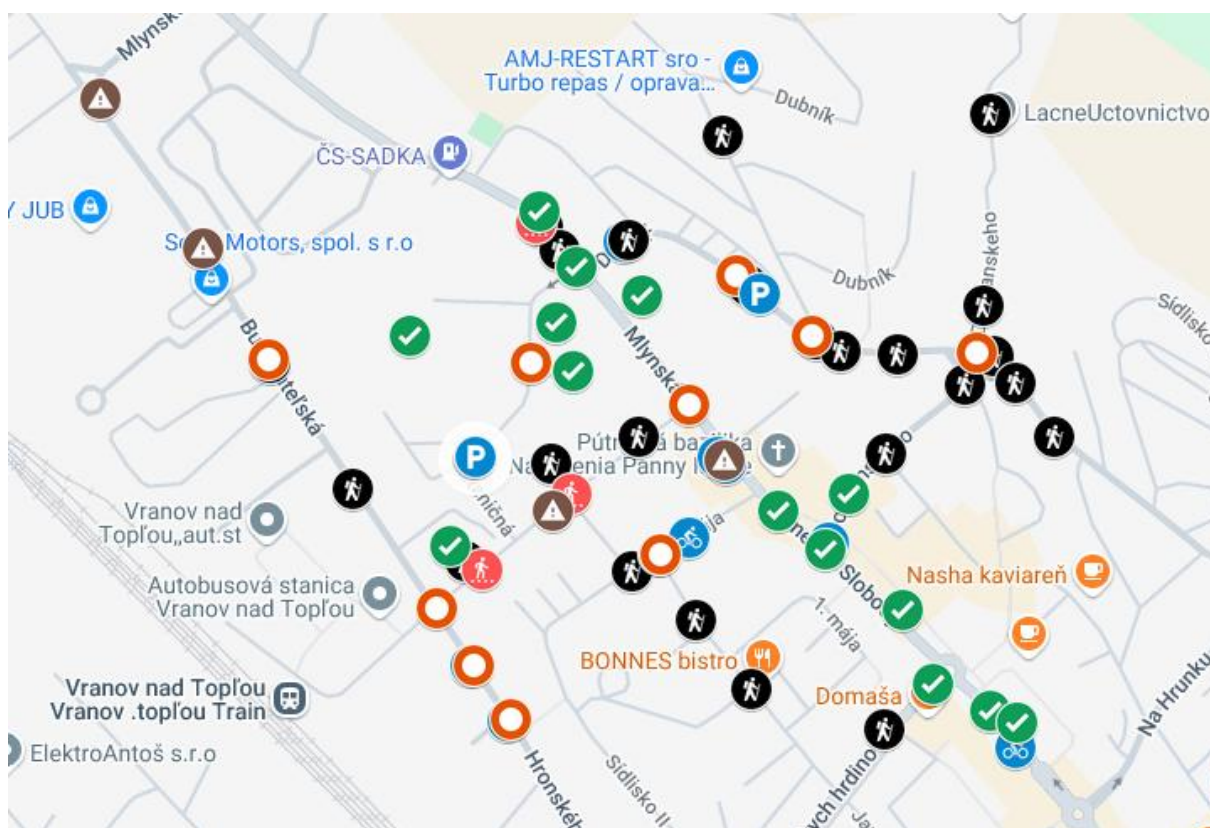
Pocitová mapa

Vytvorená mapa s identifikovanými rizikovými bodmi neslúži len pre informovanie detí a ich rodičov, ale tieto informácie budú ďalej prezentované pred zástupcami školy, samosprávy, dopravnej a mestskej polície. Získané poznatky môžu slúžiť ako podklad pre spracovanie dopravnej alebo architektonickej štúdie pre samosprávu. Upozornenia na nebezpečné miesta môžu byť užitočnými prostriedkami na podporu bezpečného cestovania.

Realizácia aktivity prispieva k podpore nezávislosti detí pri ich ceste do školy, nakoľko podporuje ich schopnosti v oblasti bezpečného pohybu v rôznych dopravných situáciách.

Pocitová mapa obsahovala 55 problémových bodov, ktoré boli žiakmi vyhodnotené ako rizikové v súvislosti s dochádzaním do školy, a 14 pozitívnych bodov.

¹ Vyhodnotenie dotazníka v samostatnom dokumente.

Legenda:

						
Cyklochodníky	Chodníky	Verejný Priestor	Dopravné značenie	Parkovanie	Pozitíva	Problémové body

Obr. 3: *Pocitová mapa*

CHODNÍKY

V kategórii chodníky bolo sumárne identifikovaných 25 kritických bodov, ktoré žiaci považovali za problémové v súvislosti s využívaním pešej či cyklistickej dopravy do školy. Spravidla sa jednalo o chodníky v nevyhovujúcom stave, ktorých povrch bol značne rozbitý, vyznačoval sa výtlkmi či nerovnosťami. V niektorých prípadoch je potrebná aj výstavba.

Obr. 4: Chodník cez stromovú alej pri ulici Budovateľská

CYKLOCHODNÍKY

V kategórii cyklochodníky bolo identifikovaných 9 bodov. Body vo všeobecnosti poukazujú na chýbajúce cyklotrasy v celom okolí školy, ktoré by podporili udržateľný spôsob dochádzania do školy. Obzvlášť sa apelovalo na dobudovanie cyklotrás k existujúcej trase cez centrum mesta na obe smery, na ulicu Mlynská a Dlhá.

Obr. 5: Koniec cyklotrasy na ulici M.R. Štefánika cez centrum mesta

ZNAČENIE A PRECHODY PRE CHODCOV

V kategórii značenie bolo sumárne identifikovaných 11 kritických bodov, ktoré žiaci a rodičia považovali za problémové. Na cestách chýbajú čiary pre autá či prechody. Niekedy je značenie poškodené alebo opotrebované. Opakoval sa apel na znižovanie rýchlosti v obytných častiach. Mapovaním bolo zistené, že na viacerých križovatkách priechody chýbali. Na miestach existujúcich priechodov však bola zistená ich zlá viditeľnosť.

Obr. 6: Chýbajúci prechod na ulici Staničná

Obr. 7: Zóna zákaz zastavenia - Povolit vstup len rezidentom, a zamestnancom.

PARKOVANIE

V kategórii parkovanie boli sumárne identifikované 2 kritické body, ktoré žiaci považovali za problémové v súvislosti s využívaním pešej či cyklistickej dopravy do školy. Išlo najmä o nedostatočné množstvo parkovacích miest vo vnútrobloku.

Obr. 8: Stiesnené podmienky v jednosmerke pred školou.

Obr. 9: Využitie plochy pred žel. stanicou na privezenie žiakov kiss&go.

Obr. 9: Vytvoriť nové parkovacie miesta

INÉ PROBLEOVÉ BODY

V kategórii iné boli sumárne identifikované 4 kritické body. Nevábne prostredie nemá priamy vplyv na bezpečné dochádzanie do školy, môže však odradiť pri výbere iného dopravného prostriedku ako auta. Ide o body s výskytom odpadov, túlavých psov či sociálne nebezpečnú zónu.

POZITÍVNE BODY

Spolu 14 bodov s pozitívnym príkladom dobrého riešenia urbanizmu je príkladom toho, že si žiaci a rodičia všímajú prostredie okolo seba a vedia pochváliť to čo by chceli vidieť častejšie. Išlo hlavne o zeleň, prehľadné prechody, stojany na bicykle, cyklochodníky, parky, koše pre psíky, čisté prostredie.

Obr. 10: Zeleň, čistota, cyklochodníky

Navrhované opatrenia

Čo by prispelo k bezpečnejšiemu dochádzaniu žiakov do školy a k upokojeniu dopravy v mestskej časti Sídliisko 2?

Tieto otázky sme sa snažili zodpovedať prostredníctvom navrhnutia vhodných opatrení, ktorých realizáciou by sme docielili naplnenie cieľa realizovanej aktivity (eliminácia rizikových bodov v okolí školy, zvýšenie bezpečnosti pri dochádzaní do školy a následná podpora udržateľných foriem dopravy).

Všeobecné opatrenia možno zhrnúť, v zmysle stanovených kategórií, do nasledovných bodov:

CHODNÍKY

- **Oprava rozbitých chodníkov, oprava výtlkov**
- **Úprava výšky chodníka**
- **Rozšírenie chodníkov**
- **Zníženie obrubníkov z chodníka na priechod (vytvorenie plynulého prechodu)**
- **Oprava rozbitých a nebezpečných schodov (frekventovaná trasa využívaná na dochádzanie do a zo školy)**
- **Dobudovanie chodníkov**

Realizácia navrhovaných opatrení by zvýšila bezpečnosť dochádzania žiakov do školy prostredníctvom intenzívnejšieho využívania pešej dopravy.

CYKLOCHODNÍKY

- **Vybudovanie cyklotrás v okolí školy a podpora cyklodopravy**

Realizáciou navrhovaného opatrenia vzniknú pre žiakov optimálne podmienky pre využívanie cyklodopravy do a zo školy.

ZNAČENIE A PRIECHODY PRE CHODCOV

- **Obnova priechodov – nový náter vyblednutých priechodov**
- **Obnova lineárneho značenia a značiek**
- **Doplnenie chýbajúcich priechodov na frekventovaných trasách v okolí školy**
- **Doplnenie chýbajúcej svetelnej signalizácie (semafor) na kritických križovatkách a na miestach priechodov pre chodcov na vyťažенých cestných komunikáciách**

Najbezpečnejšími miestami na prechádzanie cez cestu sú priechody pre chodcov. Vyblednuté priechody pre chodcov sa však stávajú veľmi nebezpečnými, nakoľko sú málo viditeľné, resp. neviditeľné. Intenzita rizika, že chodec nebude videný, narastá najmä v ranných a večerných hodinách, počas hustej hmly či dažďa. Z tohto dôvodu je nevyhnutné klásť dôraz

na bezpečné a viditeľné priechody pre chodcov a ich doplnenie na miestach, kde chýbajú, aby sa zvýšila bezpečnosť dochádzania do školy využívaním pešej či cyklistickej dopravy.

Inštaláciou chýbajúcej svetelnej signalizácie sa docieli zvýšenie bezpečnosti pri prechádzaní cez cestné komunikácie na kritických križovatkách.

PARKOVANIE

- **Vybudovanie záchytných parkovísk a vhodných parkovacích miest, aby sa predišlo nevhodnému parkovaniu, ktoré bráni mať čistý vzduch v bezprostrednom okolí školy a bezpečný pohyb**
- **Vytvorenie tzv. kiss & ride zóny v dostatočnej a bezpečnej vzdialenosti od školy**

Realizácia navrhovaného opatrenia zvýši úroveň bezpečnosti pri dochádzaní do a zo školy.

CESTY

- **Oprava rozbitého povrchu ciest**
- **Realizovanie cestnej údržby (letnej aj zimnej)**
- **Zmena organizácie dopravy – najmä v čase rannej, prípadne aj poobednej špičky**
- **Inštalácia spomaľovacích prvkov**
- **Uzavretie ulice vo vnútrobloku školy, pričom by mali prístup k parkovacím plochám len rezidenti, resp. učitelia a oprávnené osoby**

Upokojeniu dopravy by pomohla najmä zmena organizácie dopravy, a to predovšetkým v čase rannej, prípadne aj poobednej špičky, upravenie maximálnej povolenej rýchlosti či inštalácia spomaľovacích prvkov na zabezpečenie dodržiavania tejto rýchlosti. Vhodným sa tiež javí úprava rozbitých povrchov cestných komunikácií v širšom okolí školy.

V súvislosti so zabezpečením lepšej kvality ovzdušia v školskom okolí je prínosná realizácia cestnej údržby.

INÉ PROBLEMOVÉ BODY

- **Odstránenie odpadu – inštalácia smetných košov na frekventovaných trasách**
- **Zabezpečenie bezpečného prostredia z pohľadu nebezpečných osôb v okolí školy – policajné hliadky**
- **Úprava grafikonu prímestskej dopravy tak, aby bol zaistený pravidelný spoj pred aj po vyučovaní**
- **Realizácia „pešibusu“ z odstavných parkovísk, autobusových zastávok, kiss & ride zóny – v spolupráci s rodičmi**
- **Kontrola túlavých psov a ich zabezpečenie**

Realizácia uvedených opatrení môže pomôcť dosiahnuť bezpečné prostredie pri dochádzaní žiakov do a zo školy.

VEREJNÝ PRIESTOR

- **Doplnenie prvkov zelenej infraštruktúry**
- **Efektívne využitie verejného priestoru v okolí školy (napr. park, kvetinové záhony, hmyzie hotely, zručnostné ihrisko, multifunkčné ihrisko a pod.)**
- **Organizácia spoločného „školského čistenia“ okolia školy, napr. v intervale 4x ročne**
- **Pravidelná starostlivosť o kríky (orezávanie) v blízkosti priechodov pre chodcov, ktoré bránia menším deťom vo výhlade pri prechádzaní**

Verejný priestor vo všeobecnosti dokáže zatriktívniť dochádzanie do a zo školy. Po dosiahnutí potrebnej úrovne bezpečnosti pre účely udržateľných spôsobov dochádzania do školy sa každý žiak, ako účastník cestnej premávky, môže zamerať na verejný priestor okolia školy. Prínosným môže byť doplnenie prvkov verejnej zelene či efektívne využitie verejného priestoru v okolí školy, ktorý je v súčasnosti nevyužívaný. Pravidelne organizovanou spoločnou starostlivosťou o verejný priestor okolia školy môže každý zo žiakov prispievať k zelenšiemu a využiteľnejšiemu prostrediu okolia školy.

Záver

Po úspešnej realizácii vyššie uvedených opatrení sa zvýši bezpečnosť pešej či cyklistickej dopravy v okolí školy. Očakávaným prínosom bude minimalizácia obáv zo strany rodičov a ich podpora pri individuálnom (resp. spoločnom – napr. viacero detí v sprievode dospeléj osoby) dochádzaní do školy.